1955
3.80

నేషనల్ ఆర్టు థియేటర్ వారి.......

"జయసింహ"

దర్శకత్వం : యోగానంద్

— నటీనటులు —

అంజలిదేవి ... కాళింది
N. T. రామారావు ... జయసింహ
యస్. వి. రంగారావు ... రుద్రసింహ
రేలంగి ... బుద్ధిమంతి
గుమ్మడి ... రణధీర్
కాంతారావు ... విజయసింహ
రాజనాల ... మహీధర్
కె. వి. యస్. శర్మ ... [illegible]
డా॥ రామరాజు ... దయానిధి మహారాజు
[illegible] ... మంత్రి
[illegible] ... మాధవి
వహీదా ... పద్మిని
మహంకాళి, బాలకృష్ణ, పద్మనాభం, లక్ష్మయ్య చౌదరి, [illegible],
మధురావు, వసంతకుమార్.

నాట్యము : కమల కుమారి అండ్ రీటా.

— టెక్నీషియన్స్ —

ప్రొడ్యూసరు : యన్. త్రివిక్రమరావు
డైరెక్టర్ : డి. యోగానంద్
ఫొటోగ్రఫీ : యం. ఏ. రహమాన్
పాటలు, మాటలు : సముద్రాల (జూనియర్)
సంగీతం : టి. వి. రాజు
కళ : తోట
నృత్యం : వెంపటి సత్యం
శబ్దము : [illegible] నాయుడు
ఎడిటింగ్ : జి. డి. జోషి
ప్రొడక్షన్ : ఎ. పుండరీకాక్షయ్య
స్టూడియో : వాహిని

జయసింహ

కథాసంగ్రహము

అది మాళవరాజ్యం! పాలకుడు అమరసింహుడు. వాని సోదరుడు రుద్రసింహుడు. అమరసింహునికి – ''జయసింహుడు''. రుద్రసింహునికి విజయసింహుడు కుమారులు. అమరసింహుడు అవసానదశలో రాజ్యభారం తమ్మునికి అప్పజెప్పి ''జయసింహు''ని పెంచి పట్టాభిషిక్తుని చేసేబాధ్యత తమ్మునిభార్య దుర్గాదేవికి అప్పగించి కన్ను మూస్తాడు. దుర్గాదేవి పవిత్ర మాతృహృదయాన్ని జయవిజయులు యిద్దరూ సమానంగా పెరుగుతున్నారు. అన్నదమ్ముల అన్యోన్యత అనురాగము చూసి దుర్గాదేవి మురిసిపోతూ వుంటుంది. త్వరలో జయసింహునకు పట్టాభిషేకం జరిపించి తనబాధ్యత, మాతృధర్మం నెరవేర్చుకోవాలనుకుంటుంది. సౌందర్యం, భుజశక్తి అనర్గళంగా పెట్టుకున్న విజయుడు, అన్నకు అన్నివిధాలా అండదండగా నిలిచి అతని కనుసన్నలలో మెలగుతుంటాడు. కాని రుద్రసింహునిలో స్వార్థం, రాజ్యకాంక్ష అంకురించినది! రాజ్యానికి ఉత్తరాధికారియైన అన్నకుమారుని అంతమొందించి తనే రాజు కావాలని దురాలోచనకు పూనుకుంటాడు. మాయోపాయాలను పన్నుతుంటాడు. అగ్నికి వాయువు తోడైనట్లు రుద్రసింహుని కుతంత్రాలకు, సర్వసేనాని దుర్జనుడు కూడా తోడ్పడుతాడు. కపటమూ, కుటిలమూ తెలియని ''జయుని'' ప్రాణాలను బలిగొనడానికి రహస్యంగా హంతకుల నెందరినో నియోగిస్తాడు. దురా కుటిల యత్నాలను తెలుసుకొనిన ''విజయుడు'' తన శక్తిసామర్థ్యాలతో హంతకుల సంహరిస్తూ వుంటాడు! అన్న అడుగుజాడలలోనే విజయుడు కూడా మెలుగుతూ వుంటాడు. తనపై జరిగే మారణోపాయాలను యుక్తిగా తప్పించుకుంటాడు. ''జయుడు'' తన పినతండ్రి దర్బారుకి వస్తాడు. గుప్పుండపురుడు రాగానే తనపైజరిగిన హత్యాప్రయత్నము గురించి వార్తను స్వయంగా వింటాడు. పిన్న తండ్రిపై కత్తిదూస్తాడు. కాని తనను తల్లికన్నా తల్లిగా పెంచి పెద్దచేసిన పినతల్లి మాంగల్యానికి ముప్పువాటిల్లనీయనని ప్రతిజ్ఞచేసి వెంటనే ''విజయుని'' పినతండ్రి హస్తగతానికి రాజ్యాన్ని వదలి అర్థరాత్రిసమయాన అజ్ఞాతవాసమైపోతాడు.–

పెంచిన మమకారంతో పినతల్లి, ఏకబోయిన తమ్ముడూ దుఃఖించినవారు. కాని అన్నకోరుడు పోయినా తిరిగిరాక తనమూలం విచ్చన్నలేకం కాదని రుద్రసింహుడు ''జయుని'' కోసం ఆరా తీస్తూనే వుంటాడు.

మగధరాజ్యాన్ని పరిపాలిస్తున్న రఘువీర మహారాజా తనపై దండెత్తి వచ్చిన శత్రువులను అణచడానికి సైన్యసమేతంగా యుద్ధభూమికి వెళ్ళి వుంటారు. ఆసమయమును చూచుకుని నగరాన్ని కొల్లగొట్టుకుని పోవాలను కున్న గజదొంగలు, తమచేతచిక్కిన మహారాజా పెద్దకుమార్తెయైన పద్మినిని అపహరించుకుపోయి కారడవుల మధ్యనున్న ఒక కాళికాలయంలో నిర్బంధించి వుంచుతారు. ఆనే అర్ధరాత్రిపూట దారితప్పి తిరుగుతూ అచ్చటకొచ్చిన "జయుడు" అపాయమేమిటో చూచి, ఆ కాళికాలయానికి చేరతాడు. అక్కడ నిర్బంధింపబడియున్న పద్మినిని దొంగల బారినుండి కాపాడి సురక్షితంగా ఆమెను రాజ్యానికి చేర్పించుతాడు! అందుకు కృతజ్ఞతగా రాకుమారి తన ఆతిథ్యాన్ని స్వీకరించమని కోరుతుంది! కాని "జయుడు" మాత్రం అందుకు సమ్మతించక తనదారిన తాను వెళ్ళిపోతాడు! కాని అప్పటినుంచి పద్మిని మనోవీధులలో మాత్రం "జయుడు" విహరిస్తూనే వుంటాడు. అదా ర్యంలోనే అంతకు పూర్వం జరిగిన యుద్ధాలలో గాని, పోగొట్టుకున్న సంపదతో కాలక్షేపం చేస్తున్న వృద్ధసేనాని ఒకరున్నారు. అతనిపేరు భైరవేద్! అతనికి కాళింది అనే కుమార్తె మున్నానని అనే పెంపుడు కొడుకూ వున్నారు. జీవనోపాధికి మార్గం వెతుకుతున్న "జయుని"కి మున్నానని స్నేహం లభిస్తుంది! అందువలన "జయుడు" ఆయింటిలోనే అతిథిగానూ ఆశ్రితుగానూ వుంటూ "భవాని" అనే మారుపేరుతో వ్యవహరిస్తూ వుంటాడు. మగధరాజ్యంలోనే కొలువు సంపాదించి త్వరలోనే స్థిరపడాలని యత్నిస్తాడు, కాని "భవాని"కి లభించదు సరిగదా నగరానికి కొత్తవారిమీదనున్న మంత్రిగారిచేత అనుమానించబడి తిరస్కరించబడతాడు! "జయుని" మనోభిప్రాయం తెలుసుకున్న రాకుమారి మంత్రిగారికి ఎంత నచ్చచెప్పినా ప్రయత్నించినా ప్రయోజనం లేకపోతుంది! అదివరకే తన మనస్సులో ప్రణాళికలు వేసుకున్న పద్మిని మౌనం వహిస్తుంది. మరో ఉపాయం ఆలోచించుకున్న రాకుమారి రణరంగంలో వున్న తన తండ్రిదగ్గరకు వెళ్ళి ఉద్యోగం సంపాదించుకొమ్మని, రహస్యంగా తన అంగుళీయకాన్ని "భవాని"కి యిచ్చి పంపుతుంది! రణరంగానికి వెళ్ళగలిగిన "భవాని"కి రఘువీరమహారాజును శత్రువులు బంధించి తీసుకుని వెళ్ళారనేవార్త తెలియగానే సాహసించి ఒక్కడే మహారాజును శత్రువులబారినుంచితప్పించి విజయం చేకూరుస్తాడు!

అప్పటినుంచి రాజుగారి దర్బారులో, కొలువులో ఉన్నత పదవి లభించుతాయి "భవాని"కి! ఆ తరువాత "భవాని"తో రాకుమారి పరిచయం కూడా గాఢాతిగాఢమై ప్రేమగా మారుతూ వచ్చింది!

యుక్తవయస్కురాలైన సంచలన భావం వలన తన యింట్లో అతిథిగా వచ్చి అనేక మాయలని చేసున్న అధికారం జారవిడుచుకోవాలనుకున్న కాళిందికూడా "భవాని"ని తన దాసిగా చేసుకోవాలని, తన అహంకారమైన ప్రేమను వ్యక్తపరుస్తుంది! ఇద్దరు ప్రేమమూర్తులమధ్య "భవాని" నలిగి పోవలసివస్తుంది! ఎవరి ప్రేమను ఏవిధంగా స్వీకరించాలో నిర్ణ యించుకున్న "భవాని" వ్యక్తీకరించటం తెలియక కుములిపోతూవుంటాడు! అదేవేళ రాకుమారుని ప్రేమించి పెళ్ళాడాలని చేస్తున్న మగధ సేనా పతివురుడు రాజ్యంలో "భవాని" శపితుడుగా ఉంటుంది! మగధరాజుకు "భవాని" అనే ఒకనాటక యువకుడు పరిచయమైనాడంటే వచ్చినవార్త విని భయపడిపోయాడు! తన అన్నగారి కొడుకుని అనుమానించి విచారించుటకు తన సేనాధిపతిని పంపుతాడు! ఆ వచ్చినవారు భవాని మగధరాజ్యంలో ప్రవేశించిన "భవాని"ని "యువరాజు"గా గుర్తించగలుగుతారు! ఆ రాజ్యంలో "భవాని" అంటే పారిపోయినవాడు యువరాజుగా తెలుసుకున్నందున, తన కార్యసాధనకోసం అతనిని చేతులు కలిపి పంపినవారు "భవాని"ని రహస్యంగా బంధించి తీసుకుపోతారు? "భవాని"ని అపహరించుకుని వెళ్ళి, మృత్యువు కళ్ళారా చూసిన కాళింది చాటుగా అతనిని అనుసరిస్తుంది! "భవాని" అడ్డు తొలగిన తరువాత ఎలాగైనా రాకుమారిని తన దాసిగా చేసుకోవాలనుకున్న మగధపతి బలవంతంగా ఆమెను అపహరించి రహస్య మందిరంలో నిర్బంధిస్తాడు!

రాజ్యకాంక్షవలన దగుల్బాజీ పినతండ్రి చేతిలో చిక్కిన "భవాని" గతి ఏమౌతుంది?

అన్న ఆశయాల ధర్మంకోసం కన్నతండ్రినెదిరించిన కర్తవ్యమైన విజ యుని సాహసం ఎంతవరకు దారితీస్తుంది?

తండ్రి నెత్తురు కలలు తెంచుకోలేని తల్లడిల్లే అనిమాని తల్లి విశ్వ మాతృహృదయం ఏమౌతుంది?

నిర్బంధంలోవున్న రాకుమారి గతి ఏమౌతుంది?

"భవాని"ని అనుసరించిన కాళింది ఏమౌతుంది?

ఈ విచిత్ర సంఘటనలు ఎటువంటి పరిణామానికి దారితీస్తాయో వెండితెరమీద చూడండి!

★ పాటలు ★

పాట నెం. 1. కె. జె. ఏసుదాస్ (లిస్ట)

వెలసినది వెన్నెలహాయీ
అలసటదీరా అనురాగమయా॥
విరిసే పూవులందమా - మురిసే తేనెటీగలందమా
మెరిసే మెరుపు పసందూ - ప్రకృతికే కొత్తసొగసిందూ ॥వెల॥
మరిరాని మధురవేళా - మరలి పోయెనే - నీ
గతము మరగిపోయెనే - నీ।
మధువైనా అనుభవాలే - మిగిలేనా ఆశలాస్త్రి
మిగిలేనా ఆశలాస్త్రి ॥వెల॥

పాట నెం. 2. పాడినది ఎం. ఆర్. సావిత్రి.

జీవితమింతేలే - మానవ
జీవిత మింతేలే॥
అమ్మను మరిచాను - కడుపున తమ్ముని మరచాను
పోయే వెలుగే దీపాలంగిరులా
వారములేని గాలిపటమై ॥జీవిత॥
ఎంతని తిరిగేవు - అన్నయ్యా
ఎందని వెతికేవు!
కాలము తీరి కష్టాలు మీరి
ఎవరికి వారై పోయినారా ॥జీవిత॥
నేరములు యీ తీరా - పెంచిన
స్నేహములు తప్పురా!
చేసిన బాసను భగ్నించిపోతున్న
నమ్మినదే చెల్లెమ్మ నీ మంచానా ॥జీవిత॥

పాట నెం. 3. పాడినది : పి. లీలక్కగారు

అరెరెరెరెరె - సరదాలే బాబూ - ఎంతైనా లోకంలోనూ
ఈ జనం పోకడా - ఎంతైనది॥
అరె, ని స గ మ ప - లోకం మోసం
స మ గ రి సా॥

మోసం మోసం అంటావేలా
మోసం చెయ్యని దెవ్వరురా ||మోసం||
అడుగడుగునా గ్యానంగోడం
లోకం పలుకేదం - యీ లోకం పలుకేదం
ఏడాదికొక - గద్దెం. ఓందం
అంతా మైకేదం - జగమంతా వట్టి మోసం ||అది మోసం||
మోసాలు చేసి మోసం గారి
యుద్ధ్యం బెంగాయరా - దేవుని శర్వి బెంగాయరా!
ప్రజలకి చేరు - కష్టము ముంగి
పెట్టలో పెట్టి - పాపం చేస్తువు చాస్తి ||మోసం||
అయినట్ల తిండం - మరిగినవాళ్ళ
కాళ్ళ కళ్ళు కిళ్ళు - మోసగాళ్ళు కళ్ళు కిళ్ళు!
వ్యాపారి పాట కనాయుమల్లా
ఆకట్టుకో రాళ్ళు - ఇదే అంతా మోసంరా
జగమంతా మోసంరా ||మోసం||

పాట నెం. 4. పాడినది : ఘంటసాల

జయ జయ శ్రీరామా - రఘువరా
శుభకర శ్రీరామా॥
త్రిభువన జన నయనాభిరామా ||జయజయ||
తారకరామా..
తారకరామా...దశరథరామా
దనుజారి రామా - పట్టాభి రామా ||జయజయ||
రామా రఘుకుల - జానకిరామా
భూమిసుతా - కామా
కామిత దాయక - కరుణాధామా
కోమల నీల వర్ణ శ్యామా ||జయజయ||

పాట నెం. 5. పాడినది : ఎ. పి. కోమల

మురిపెము మీర - మీ కోరికలీర
పాలింపగ రాముడొచ్చెను॥
ఏమనియని ఒకే ఉంటిరా
విరాళమై వేగ కొలుతురే॥ ||మురిపెము||

[illegible]
[illegible]
[illegible] ॥[illegible]॥
[illegible]
[illegible]
[illegible] ॥[illegible]॥

పాట నెం. 6 [illegible]

సుభద్ర: [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ॥[illegible]॥

అర్జున: [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ॥[illegible]॥

సుభద్ర అండ్ అర్జున: [illegible]
అర్జున: [illegible]
[illegible]
[illegible] ॥[illegible]॥

పాట నెం. 7 [illegible]

[illegible]: [illegible]
[illegible]

మాధవి: [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]: [illegible]
[illegible]
[illegible] ॥[illegible]॥

మాధవి: [illegible]
[illegible]
[illegible]
పద్మిని: [illegible] ||[illegible]||

పాట నెం. 8 రచన: [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ||[illegible]||
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ||[illegible]||

పాట నెం. 9 రచన: [illegible]

పద్మిని: [illegible]
[illegible]
జయసింహ: [illegible]
[illegible] ||[illegible]||
పద్మిని: [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ||[illegible]||
జయసింహ: [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ||[illegible]||

పాట నెం. 10 రచన: [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

పాట నెం. 11 ౬ పాడినవారు : ఎ. వి. కోదండ రామ్ బృందం

తందాన హేనాదే తందానా /
కాని తందానేయ తందానా - ఓయి
కాని తందానేయ తందానా॥

వీరులగన్న తల్లి - వీర
నారులుగన్న - తల్లి !
తెలుసుకోరా - తెలుగు బిడ్డా
తెలుగుదేశం - మాతృభూమిరా ॥తందాన॥

నాటి పల్నాటి - బ్రహ్మన్న
వీరుడు ఖడ్గ - తిక్కన్న - ఓల
వీరుడు ఖడ్గ - తిక్కన్న -
తందాన తానా తందానన
తందానహేనాదే తందానా॥

నాటి పల్నాటి - బ్రహ్మన్న
వీరుడు ఖడ్గ - తిక్కన్న - ఓల
వీరుడు ఖడ్గ - తిక్కన్న
రాణిసేనకి - వీరనారికి
మెరుగులు దిద్దిన - మేటివీరులోయి
మరువరాని - మా తెలుగునాటలోయి ॥తందాన॥

మహామంత్రిణి - నాగమ్మా
రాణి కాకతీయ - రుద్రమ్మా - మా
రాణి కాకతీయ - రుద్రమ్మా -
తందాన తానా తందానన
తందానహేనాదే తందానా॥
మహామంత్రిణి - నాగమ్మా
రాణి కాకతీయ - రుద్రమ్మా - మా
రాణి కాకతీయ - రుద్రమ్మా
ఎత్తువేసినా - కత్తిదూసినా
తిరుగులేని మా వీరనారులోయి
తెలుగునాటిల అవతరించిరోయి ॥తందాన॥

పాట నెం. 12 పాడినది : ఘం

నదిరేయి ఎదురేనే చెలియా
రాజాయెనే నావు - నానావు - రాజాయెనే ప్రేమ-నేడూ ||నది||

ఎదురూ తెప్పలా పోయి పోయి
ఓ చెలియా రాత్రి వేగ వేగ నేడూ ||నది||

గగనాన వెలరేడు దిగజారిపోయె
నగలోని ఎదురెల్ల సనవాడిపోయె!
దిగులాయెనే మది వగలే మిగిలాయె
మగరాయుడే నాడు మనసేల నేడూ ||నది||

గదిలో సదిగాన్న పదియుండబోనే
గదిలోంక యుగములుగ గడుపగలేనే!
ఎడబాటులో - యూ ఎదురేని నేయి
కదలేని కన్నీరై - నిలువగలేను ||నది||

పాట నెం. 13 పాడినది : రాణి

ఓ—కొండ మీద కొక్కిరాయి
కాలు జారి కూలిపోయె॥
చిక్కిరిబిక్కిరి
చక్కని చుక్క
చిక్కిన దొంగలక్కడ - గడ బడ బడ!
ఏకాంత విన్నావా
చేసిన నే చూస్తా!
చిక్కను చేతిలో
చిక్కమి లేదులే - గడ-బడ-బడ-బడ-బడ ||కొండ||

నేనున్న చోటదా
నేనున్న మోసమా
మోసగాని మొనగాడా-గడ బడ-బడ-బడ-బడ ||కొండ||

[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]

నం. 14 [illegible]

[illegible] 1. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]—

[illegible] 2. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]